

Karolina Strógarek
nauczyciel języka polskiego
Zespół Szkół nr 2 im. Królowej Jadwigi w Pile

Program autorski

„Dziennikarze na start!”

realizowany podczas

koła dziennikarskiego

dla uczniów klas 4 -6

szkoły podstawowej

rok szkolny 2015/2016

METRYCZKA PROGRAMU AUTORSKIEGO

PRZEDMIOT: PROGRAM AUTORSKI „DZIENNIKARZE NA START!”
– ZAJĘCIA KOŁA DZIENNIKARSKIEGO W KLASACH 4-6 SZKOŁY
PODSTAWOWEJ

TYP SZKOŁY: SZKOŁA PODSTAWOWA

ETAP KSZTAŁCENIA : II ETAP EDUKACYJNY – KLASY 4-6.

RODZAJ ZAJĘĆ: ZAJĘCIA POZALEKCYJNE

LICZBA GODZIN: 1 W TYGODNIU (OKOŁO 38 W ROKU SZKOLNYM)

AUTOR: KAROLINA STRÓGAREK – NAUCZYCIEL JĘZYKA
POLSKIEGO, OLIGOFRENOPEGAGOG

I. WSTĘP

Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego kładzie szczególny nacisk na przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym poprzez stwarzanie uczniom warunków do nabywania umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych. Ważnym aspektem jest także motywowanie uczniów do aktywnego poznawania świata, samodzielnego uczenia się, komunikowania, docierania do informacji oraz aktywnego zaangażowania się w życie lokalnej społeczności. Aktywność twórcza dziecka jest oparta na jego własnych pomysłach. Powinna być podejmowana chętnie i z zadowoleniem. Jej wynikiem jest stworzenie lub odkrycie przez dziecko czegoś nowego i pożytecznego. Najbardziej wszechstronną formą aktywizowania twórczości dzieci jest redagowanie gazetki szkolnej, które jest także cennym narzędziem wychowawczym, umożliwia ekspresję (wyrażanie własnych przeżyć i przemyśleń), wyzwala emocje, uczy współpracy w grupie rówieśniczej, uczy umiejętności rozwiązywania konfliktów, uczy odwagi w korzystaniu z wolności – ale i odpowiedzialności za swoją wolność, uczy planowania, organizowania własnych i cudzych działań oraz ich celowości, kształtuje poczucie estetyki i wrażliwość na nią, umożliwia sukces indywidualny i zespołowy, buduje przywiązanie do szkoły i współtworzenie jej tradycji, zbliża szkołę do środowiska. Dziennikarstwo jest doskonałą formą kształtowania tych postaw i sprzyja rozwojowi indywidualnemu i społecznemu uczniów. Pomysł stworzenia programu autorskiego realizowanego podczas zajęć koła dziennikarskiego jest przede wszystkim odpowiedzią na potrzeby uczniów, którzy zainteresowani są redagowaniem pisma w formie elektronicznej i w papierowej.

Od wielu lat wydawano gazetkę jedynie w formie papierowej. W poprzednim roku szkolnym podjęto próbę redagowania pisma także w formie elektronicznej na internetowej platformie do tworzenia gazet – Junior Media. Trzykrotnie „Niecodziennik Szkolny” był laureatem ogólnopolskiego konkursu „Junior w druku”, którego nagrodą jest wydruk 250 egzemplarzy gazetki w profesjonalnej drukarni. Aby szkolna gazetka mogła być publikacją twórczą, mocno związaną z naszą szkolną społecznością i środowiskiem lokalnym, a także wydawaną regularnie, uczniowie potrzebują profesjonalnych zajęć z edukacji dziennikarskiej.

Dla części uczniów to zaangażowanie się w dziennikarstwo może skończyć się wraz z ukończeniem szkoły, dla innych może stać się inspiracją do wyboru drogi życiowej czy kierunku studiów. Natomiast dla wszystkich uczniów biorących udział w projekcie będzie to możliwość rozwijania ciekawości poznawczej, kreatywności, umiejętności podejmowania inicjatywy czy pracy zespołowej. Dzięki aktywności dziennikarskiej uczniowie będą mogli aktywnie zaangażować się w życie społeczności szkolnej, lokalnej i podjąć wyzwanie zmieniania jej na lepsze.

Program koła dziennikarskiego przeznaczony jest dla uczniów klas 4 – 6 szkoły podstawowej zainteresowanych rozwijaniem umiejętności dziennikarskich oraz tworzeniem gazetki szkolnej „Niecodziennik Szkolny” wydawanej w Zespole Szkół nr 2 w Pile.

Program przystosowany został do treści kształcenia obowiązujących na lekcjach języka polskiego. Jego realizacja odbywać się będzie w ramach zajęć pozalekcyjnych w wymiarze jednej godziny tygodniowo.

Zadaniem programu jest zapoznanie uczniów z warsztatem dziennikarskim, utrwalanie i ćwiczenia w redagowaniu różnych form wypowiedzi publicystycznej, kształcenie wrażliwości na słowo mówione i pisane, korzystanie z komputerów, składanie gazetki, robienie zdjęć, przeprowadzanie wywiadów, tworzenie sondaży, itp. Program dostosowany jest do potrzeb szkoły, a także jej wyposażenia w komputery (dostęp do Internetu) oraz drukarki. Zajęcia koła dziennikarskiego będą sprzyjać rozwojowi indywidualnych cech ucznia, uczyć samodzielności w myśleniu, działaniu, wyrażaniu poglądów, skłaniać do twórczej aktywności, a także przystosowywać do pracy w zespole.

Program koła dziennikarskiego jest zgodny z zapisami zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2008 r.

II. CELE EDUKACYJNE

Ogólne cele edukacyjne:

- tworzenie gazetki szkolnej „Niecodziennik Szkolny”,
- samodzielne docieranie do informacji,
- poszerzanie świadomości funkcji środków językowych, które służą formułowaniu wypowiedzi,
- poznanie i nabycie umiejętności stosowania różnorodnych stylów i form dziennikarskich,
- stwarzanie warunków do rozwoju osobowości uczniów poprzez rozwijanie zainteresowań dziennikarskich,
- rozwijanie wrażliwości na drugiego człowieka,
- zachęcanie do kreatywności w działaniu,
- promowanie szkoły w środowisku lokalnym,
- poszerzanie zakresu umiejętności i wiadomości zdobywanych na lekcjach.
- skłanianie do refleksji nad otaczającą rzeczywistością i naturą człowieka oraz tworzenia własnego światopoglądu opartego na wartościach etycznych i moralnych oraz nabywanie umiejętności bycia obiektywnym w ocenie ludzi i zdarzeń,
- przygotowanie do pełnienia różnych funkcji w społeczeństwie w dorosłym życiu.

Cele szczegółowe:

- nabycie umiejętności gromadzenia, selekcionowania informacji oraz właściwego doboru źródeł informacji,
- poznanie gatunków informacyjnych i publicystycznych,

- przygotowanie do samodzielnego redagowania wypowiedzi dziennikarskich, wyposażenie uczniów w podstawowe wiadomości na temat budowy gazety,
- doskonalenie umiejętności sprawnego posługiwania się językiem polskim,
- dostrzegania błędów językowych w komunikacji masowej, ćwiczenia z zakresu kultury języka,
- zdobycie umiejętności obsługi i składu komputerowego gazetki szkolnej oraz jej redagowania i wydawania,
- rozwijanie zainteresowań dziennikarskich i rozbudzanie zdolności redakcyjnych uczniów,
- zdobycie elementarnej wiedzy na temat prawa prasowego i praw autorskich, swobody wypowiedzi i prawa do informacji,
- ćwiczenie umiejętności pracy z komputerem, dyktafonem, mikrofonem,
- uczenie się samodzielnego zdobywania wiedzy, docierania do informacji i korzystania z różnorodnych źródeł,
- kształtowanie postawy dążenia do wszechstronnego rozwoju i wzbogacania swej osobowości, zainteresowania otaczającym światem, twórczego rozwiązywania problemów,
- rozwijanie umiejętności pracy w zespole,
- rozwijanie pozytywnych cech, takich jak tolerancja, życzliwość, szacunek dla pracy innych, odpowiedzialność, rzetelność, uczciwość,
- pobudzanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły i środowiska lokalnego.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. W zajęciach uczestniczą chętni uczniowie.
2. Umiejętności wyniesione z zajęć samodzielnie wykorzystują podczas tworzenia gazetki, starannie wykonują zadania, umieją je oceniać, wskazując zalety i wady.
3. Uczestnicy zajęć wyrabiają w sobie nawyki samokształcenia i samokontroli, świadomie posługują się językiem.
4. Wszystkie wiadomości teoretyczne prezentowane są tak, aby wykazać ich praktyczną przydatność.

IV. REALIZACJA ZAŁOŻEŃ PROGRAMOWYCH

1. Organizacja zajęć:

- częstotliwość odbywania zajęć – raz w tygodniu,
- czas trwania – 45 minut,
- praca – systematyczna i planowa.

2. Pomoce naukowe:

- platforma internetowa „Junior Media i tworzysz gazetę”,
- przygotowane przez nauczyciela i powielone dla każdego ucznia karty z notatkami,
- przygotowane przez nauczyciela ćwiczenia interaktywne TaskMagic,
- zasoby internetu,
- zdjęcia i rysunki wykonane przez uczniów,
- poczta elektroniczna redakcji: niecodziennikszkolny@gmail.com.

3. Procedury osiągania celów:

1. Zorganizowanie i prowadzenie zajęć koła dziennikarskiego.
2. Urozmaicanie zajęć przez stosowanie różnych form i metod pracy z uczniem.

Metody pracy:

- burza mózgów,
- projekt (przygotowanie gazetki według planu przez odpowiedzialnych za poszczególne zadania),
- miniwykład,
- metaplan,
- dyskusja,
- debata „za i przeciw”,
- metoda ćwiczeniowa (zajęcia praktyczne z samodzielnym redagowaniem tekstów),
- praca z tekstem.

Formy pracy:

- indywidualna podczas samodzielnego zbierania materiałów i przygotowywania artykułów;
- zbiorowa i w małych grupach - podczas zajęć;
- praca „w terenie” – sondy, wywiady, uczestniczenie w imprezach szkolnych.

3. Korzystanie z internetu i innych źródeł wiedzy.

4. Urozmaicanie zajęć poprzez wykorzystanie różnych środków dydaktycznych (wizualnych i dźwiękowych, komputerów).

5. Wzmacnianie samooceny ucznia poprzez eksponowanie jego mocnych stron.

V. TREŚCI KSZTAŁCENIA

lp.	Tematyka zajęć	Zadania do realizacji	Ilość godzin
1.	„Dziennikarze na start!” Mikroświat redakcji - zajęcia organizacyjne.	– zapoznanie z formą pracy, – opracowanie stałych rubryk tematycznych, – przydzielenie zadań do realizacji, – określenie sposobów współpracy i komunikowania się, – omówienia zasad kolportażu, – ustalenie zasad współpracy z nauczycielami. - rejestracja nowych redaktorów na platformie Junior Media	1
2.	Jak stworzyć „Niecodziennik Szkolny” na platformie Junior Media?	- zapoznanie z zasadami publikacji tekstów i zdjęć na platformie Junior Media (tworzenie nowego numeru, szablonów makiet, edycji tekstów i zdjęć, publikacja pisma),	1
3.	Gatunki dziennikarskie w prasie	– krótkie omówienie poszczególnych gatunków prasowych (news, wywiad, reportaż, komentarz, felieton, depesza, recenzja, artykuł publicystyczny) – wskazanie wyznaczników gatunkowych poszczególnych form wypowiedzi, – wyszukiwanie w prasie poszczególnych przykładów wypowiedzi.	1
4.	Budowa czasopisma.	– omówienie budowy gazety, – określenie przydatności poszczególnych elementów, – zapoznanie z pojęciami - układ treści, pagina, stopka, kolumna, szpalta, tytuł, lead, zasada odwróconej piramidy.	1
5.	Okładka wieńczy dzieło? Czyli co dziś dajemy na jedynekę?	– omówienie znaczenia i zasad wyboru artykułów i zdjęć na pierwszą stronę pisma, – analiza okładek różnych czasopism.	1
6.	ABC bycia dziennikarzem. Jak pisać artykuły, aby nie narazić się na proces sądowy? Jak tworzyć artykuły, aby nikogo nie obrazić?	– ustalenie kodeksu pracy dziennikarza, – przedstawienie podstawowych pojęć dotyczących pracy dziennikarskiej, – czytanie i analiza wybranych czasopism, – dokonywanie selekcji materiału ze względu na jego przydatność, – poszukiwanie potrzebnych informacji w tekstach literackich, wydaniach słownikowych i encyklopedycznych,	2

		– ustalenie priorytetów w pracy publicystycznej.	
7.	Jak zrobić dobry tytuł?	– analiza słownikowo – stylistyczna tytułów prasowych, – ustalanie zasad dotyczących powstawania tytułów, gra słów, wykorzystanie frazeologii, synonimiki, skojarzeń, cytatów, – ćwiczenia w tworzeniu tytułów, – redagowanie zapowiedzi tekstów, – pojęcia: akapit, śródtytuły, uwypuklenie najważniejszych informacji, cytatów, lead.	2
8.	Czym jest plagiat? Kradzież czy pożyczka?	– rozumienie pojęcia plagiat, – sposoby unikania plagiatu, – dostrzeganie wagi i powszechności problemu.	1
9.	Kształcenie sprawności językowej i stylistycznej.	– czytanie cudzych tekstów i ich analiza pod względem językowo – stylistycznym, – pogłębianie świadomości i wrażliwości językowej, – wartościowanie różnorodnych tekstów literackich i publicystycznych, – tworzenie własnych tekstów, – dbanie o spójność i prawidłową kompozycję wypowiedzi.	2
10.	Cechy współczesnej polszczyzny.	– rozpoznawanie zjawisk językowych charakterystycznych dla współczesnej polszczyzny – zapożyczenia, neologizmy, wulgaryzmy, – ocena zaobserwowanych zjawisk, określanie ich przyczyn i skutków, – wpływ mediów, reklamy na słownictwo współczesnego człowieka.	1
11.	Rodowód prasy.	– dzieje czasopiśmiennictwa, – zmiany pod względem graficznym, tematycznym, – określenie roli pisma i druku w dziejach rozwoju komunikacji.	1
12.	Jak przygotować się do napisania tekstu?	– świadome korzystanie z różnych źródeł informacji, – gromadzenie materiałów, – sporządzanie notatek, – selekcjonowanie zdobytego materiału, – dokonywanie korekty i adiustacji tekstów swoich oraz przygotowanych przez kolegów.	1

13.	Język mediów.	– rozpoznawanie przejawów brutalizacji języka i agresji słownej, – ocena takich zachowań językowych, – manipulacja słowna, – rozpoznawanie modnych zjawisk językowych obecnych w mediach, – kultura słowa, – słownictwo w prasie młodzieżowej – wulgaryzmy.	1
14.	Cechy notatki prasowej i artykułu informacyjnego.	– wyszukiwanie notatek i artykułów w czasopismach, – ustalenie cech wyróżnionych form (najważniejsze informacje na początku tekstu, zwięzłość wypowiedzi, spójność informacji, odpowiedź na pytania: co? jak? gdzie? kiedy? dlaczego?), – ćwiczenia redakcyjne.	2
15.	Felieton jako gatunek prasowy.	– omówienie cech felietonu, – wyodrębnienie cech felietonu (swobodna wypowiedź na aktualny temat z wykorzystaniem różnych środków artystycznych), – przedstawienie i analiza felietonów znanych publicystów, – szukanie tematów do felietonów, – próby pisania felietonu.	2
16.	Informacja jako odrębny gatunek wypowiedzi.	– metoda odwróconej piramidy stosowana w konstruowaniu tekstów o charakterze informacyjnym, – news – gatunek wypowiedzi dziennikarskiej.	1
17.	Sprawozdanie czyli relacja prasowa.	– rozpoznawanie cech gatunkowych relacji prasowej, – nadawanie tytułu pracy, – redagowanie relacji.	1
18.	Sonda czyli badanie opinii.	– przeprowadzanie sondy wśród uczniów szkoły, – opracowanie wniosków, – zapisywanie np. w formie wykresu.	1
19.	Recenzja w twórczości dziennikarskiej.	– określenie budowy recenzji (część informacyjna i krytyczno– reklamująca), – formułowanie sądów i opinii, – ćwiczenia redakcyjne.	1

20.	Jak napisać reportaż? Reportaż i rola reportera.	– wyodrębnienie cech reportażu, – zwrócenie uwagi na możliwości prowadzenia narracji i swobodę kompozycji, – określenie zadań reportażu - przekazywanie informacji, skłanianie do refleksji, podejmowania działań, wywoływanie pozytywnych reakcji ludzi, – ustalenie sytuacji komunikacyjnej (dochodzenie do prawdy, poszukiwanie i rozwiązanie problemu, wnioskowanie, dedukcja), – redagowanie reportażu.	1
21.	Wywiad a rozmowa.	– rzetelne przygotowanie się do przeprowadzenia wywiadu, – różnica między wywiadem a rozmową, – przeprowadzenie wywiadu, opracowanie do druku, – pojęcie autoryzacji tekstu.	1
22.	Jak zrobić dobre zdjęcie?	– spotkanie z fotografem, – zapoznanie uczniów z funkcjami edytorów grafiki, – uświadomienie uczniom kwestii etycznych i prawnych związanych z obróbką i publikacją zdjęć, – uświadomienie uczniom konieczności właściwego przygotowania zdjęć przed zamieszczeniem ich w galerii (formaty plików, rozdzielczość)	1
23.	Strategie kampanii reklamowej.	– układanie planu reklamy i sprzedaży gazetki, – tworzenie plakatów reklamowych, – układanie haseł promocyjnych, – ogłaszanie konkursów.	1
24.	Prace redakcyjne nad gazetką szkolną.	– planowanie tematów do kolejnych numerów gazetki, – dyskusja nad pomysłami, – wyznaczanie osób odpowiedzialnych za poszczególne materiały do numeru - artykuły, sprawozdania, ankiety, wywiady, itp. – tworzenie strony tytułowej i stron środkowych, – przygotowywanie sesji zdjęciowych, – praca z komputerem w programie Word, Excel, CorelDraw, Fotoshop, – redagowanie gazetki na platformie Junior Media	przed każdym nowym numerem gazetki po ukończeniu pracy nad kolejnym numerem

		– drukowanie i składanie gotowego numeru.	
--	--	---	--

W programie określono tematykę 28 godzin lekcyjnych, pozostałe godziny zajęć przeznaczone zostaną na bieżące potrzeby uczniów, korektę prac nadsyłanych do redakcji, ćwiczenia stylistyczne, spotkania z ciekawymi ludźmi, itp.

VI. OCZEKIWANE REZULTATY

Po zrealizowaniu programu uczeń powinien:

- posługiwać się różnymi formami wypowiedzi dziennikarskiej,
- znać budowę gazety: tytuły, nagłówki, wyróżniki tekstowe (szpalta, kolumna, stopka itp.), szata graficzna,
- gromadzić i selekcjonować materiały do własnej pracy,
- rozpoznawać różnego rodzaju czasopisma i gazety,
- efektywnie współpracować w zespole,
- wykorzystywać platformę „Junior Media” i inne programy komputerowe w pracach redakcyjnych gazetki,
- posługiwać się magnetofonem, dyktafonem, aparatem fotograficznym, kamerą,
- szukać tematów skłaniających do refleksji,
- aktywnie uczestniczyć w życiu szkoły i środowiska,
- być kreatywnym, odczuwać potrzebę tworzenia, wyrażania się i reagowania na różne zjawiska społeczne.

VII. SPOSOBY OCENIANIA UCZNIÓW

Program koła dziennikarskiego przeznaczony jest do realizacji na zajęciach pozalekcyjnych. Umiejętności i wiadomości uczniów będą sprawdzane podczas przygotowywania artykułów do kolejnych wydań gazetki szkolnej. Ocenie będzie podlegać aktywność na zajęciach, systematyczność, umiejętność dotrzymywania terminów, współpraca w grupie, samodzielność w przygotowaniu artykułów, sprawność w posługiwaniu się różnymi formami wypowiedzi, stopień samodzielności w zbieraniu materiałów, wyszukiwaniu informacji, poszukiwania tematów do artykułów.

VIII. EWALUACJA PROGRAMU

Efekty działań koła dziennikarskiego trudno jest ocenić, jednak bieżąca ewaluacja pozwoli krytycznie spojrzeć na warsztat pracy i styl uczenia. Dostarcza informacji

i wskazówek do ulepszania i modyfikowania kolejnych zajęć, by jeszcze lepiej wpłynąć na skuteczność podejmowanych przedsięwzięć. Podsumowaniem zajęć będą zatem kolejne numery gazetki „Niecodziennik Szkolny”, a także ankiety przeprowadzane wśród uczniów.

Literatura:

Formy dziennikarskie na lekcjach języka polskiego, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe

Podstawa programowa kształcenia ogólnego, Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r.

Gierszal K., Miętus G., Puchalska U., Warto stworzyć koło dziennikarskie. „Nowa Poliszczyna” 2001, nr 4(24)

Jurska E., Samodzielne próby pisarskie uczniów i gazetki szkolne w kształceniu ich sprawności językowej, „Język Polski w Szkole dla klas IV - VIII” 1996/ 97

<http://www.juniormedia.pl/poradnik>

<http://www.juniormedia.pl/jak-to-zrobic>